

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 61/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s., IČO 50 052 560, Plynárska 7/B, Bratislava, právne zastúpenej advokátkou Mgr. Hanou Kulíškovou, Klariská 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Co 112/2019 z 29. októbra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Silverside, a. s., IČO 50 052 560, Plynárska 7/B, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 112/2019 z 29. októbra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že Okresný súd Bardejov (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 8 Csp 75/2019 z 1. augusta 2019 nariadil neodkladné opatrenie ukladajúce žalovanej (sťažovateľka) povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy do právoplatného skončenia konania vo veci samej o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá bola uzavretá na zabezpečenie spotrebiteľského úveru poskytnutého žalobkyni sťažovateľkou. Okresný súd týmto uznesením zároveň uložil povinnosť žalobkyni podať v lehote 60 dní žalobu na začatie konania vo veci samej.

3. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), g) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho potvrdil, okrem výroku o povinnosti žalobkyne podať žalobu vo veci samej a o trovách konania. V odôvodnení krajský súd uviedol, že podľa jeho zistení žalobkyňa podala žalobu o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy 19. júla 2019, o ktorej sa vedie konanie na okresnom súde pod sp. zn. 1 Csp 46/2019, a preto boli výroky III a IV nadbytočné a odvolací súd ich zrušil. K námietkam uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje vymáhať aj iné peňažné plnenia než istinu. Reálnu výšku dlhu dlžníka bude súd posudzovať po vykonaní dokazovania v konaní vo veci samej. Až po vykonaní dokazovania bude možné vyhodnotiť, či zmluvné podmienky vykazujú znaky ich neprijateľnosti. Potrebu bezodkladnej potreby úpravy pomerov strán sporu odvolací súd vzhladol v tom, že žalovaný na základe spornej dohody o zrážkach zo mzdy môže vymáhať dlh v rozsahu podľa svojho uváženia. Odvolací súd vzhladol rozpor postupu okresného súdu s § 331 ods. 1 CSP, keďže žalovanému nebol doručený s neodkladným opatrením aj návrh na jeho vydanie. Toto pochybenie odstránil odvolací súd doručením návrhu a ponechaním možnosti sa vyjadriť v lehote 15 dní v odvolacom konaní s cieľom naplnenia princípu rovnosti zbraní.

4. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie je arbitrárne, nezákonné a priečiace sa zásadám sporového konania. Sťažovateľka namieta porušenie práva na spravodlivý proces nedoručením návrhu na vydanie bezodkladného opatrenia, ktoré podľa jej názoru nemôže konvalidovať odvolací súd dodatočným doručením návrhu a poskytnutím priestoru na vyjadrenie v odvolacom konaní. Argumentuje takto:

„Sťažovateľ má za to, že sa tým nezhojilo porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces a zároveň má sťažovateľ za to, že efektívna obrana sťažovateľa doručením návrhu po viac ako 2 mesiacoch od doručenia uznesenia bola narušená, nakoľko sťažovateľ... vo vzťahu k princípu právnej istoty a dlhodobej ustálenej judikatúry súdov a vyšších súdnych autorít oprávnene očakával, že Krajský súd Prešov uznesenie zruší.“

5. Sťažovateľka ďalej namieta, že postup krajského súdu, ktorým jej poskytol novú 15-dňovú lehotu na doplnenie odvolacích dôvodov, je nesprávny, pretože nemá zákonný podklad. V tejto súvislosti poukázala na to, že po uplynutí lehoty 15 dní od doručenia uznesenia nemožno dopĺňať odvolacie dôvody a dôkazy v zmysle koncentračnej zásady. Rovnako tak za nesprávne považuje sťažovateľka hodnotenie nápravy vykonanej odvolacím súdom. Napadnutému uzneseniu ďalej vytyka, že sa nezaoberalo žiadnymi jej odvolacími námietkami, čo považuje až za odmietnutie spravodlivosti, a namieta tiež favorizáciu žalobcu pri výbere dôkazných prostriedkov, ktoré krajský súd vykonal. Sťažovateľka považuje za neudržateľné, aby sa odvolací súd „priklonil k právu jednej strany sporu a dôkazné prostriedky druhej strany sporu (ktorej prvotná obrana proti neodkladnému opatreniu bola až prostredníctvom odvolania) odmietol analyzovať a ani sa nimi nezaoberal“. Sťažovateľka považuje aplikáciu právnych noriem krajským súdom za protiústavnú, keďže odporuje ustálenej súdnej praxi.

6. Na základe tejto argumentácie sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.10.2019, č. k.: 6Co/112/2019-174 bol porušený princíp právnej istoty podľa čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy SR súvzťažne s právom na spravodlivý súdny proces, základné právo Sťažovateľa domáhať sa zákonom

ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa ust. článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo Sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa ust. článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.10.2019, č. k.: 6Co/112/2019-174 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pozostávajúce z trov právneho zastúpenia...“

7. K ústavnej sťažnosti pripojila sťažovateľka napadnuté uznesenie sp. zn. 6 Co 112/2019 z 29. októbra 2019, preto považoval ústavný súd rozpor medzi dátumom vydania napadnutého uznesenia uvedeným v prvej a druhej vete petitu za zrejmu chybu v písaní, ktorá nebráni zrozumiteľnosti návrhu.

8. Vzhľadom na to, že ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu má obmedzené trvanie do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 Csp 46/2019, ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že predmetné konanie dosiaľ právoplatne skončené nebolo.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne

okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

16. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

17. Z hľadiska predmetu konania je významné, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd meritorne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

18. V úvode ústavný súd podotýka, že nespúšťa zo zreteľa rozdielnosť bývalej právnej úpravy predbežných opatrení a súčasnej právnej úpravy neodkladných opatrení, najmä oslabenie dočasnosti a provizórnosti neodkladného opatrenia, keďže na jeho vydanie nemusí v každom prípade obligatórne nadväzovať konanie vo veci samej. V posudzovanej veci sťažovateľky to takto je a trvanie neodkladného opatrenia je determinované výsledkom konania vo veci samej (§ 335 ods. 1 CSP).

19. Sťažovateľka napadnutému uzneseniu vytýka najmä jeho arbitrárnosť, nesprávne právne posúdenie splnenia zákonných predpokladov pre jeho vydanie najmä v otázke primeranosti a nevyhnutnosti dočasnej úpravy pomerov strán sporu, neprimeranú ochranu poskytnutú žalobkyni – spotrebiteľke porušujúcu princíp rovnosti strán v konaní a porušenie princípu právnej istoty, keď v podobných veciach bol nedostatok doručenia návrhu na vydanie neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie považovaný za porušenie práva na spravodlivý proces.

20. Ústavný súd z hľadiska argumentov sťažovateľky preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu popísaného v bode 3 tohto uznesenia a nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu zodpovedá požiadavkám primeraného odôvodnenia rozhodnutia o neodkladnom opatrení, ktoré má len dočasný charakter, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá pre posúdenie veci podstatnými skutočnosťami. Keďže v konaní vo veci bude potrebné posúdiť platnosť dohody o zrážkach zo mzdy, nepovažuje ústavný súd zastavenie výkonu zrážok zo mzdy na obdobie do právoplatnosti skončenia meritórneho konania za natoľko neprimeraný zásah do majetkových práv sťažovateľky, aby bolo možné uvažovať o jeho ústavnej neakceptovateľnosti. Zároveň odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti, napriek presvedčeniu sťažovateľky o opak. Ústavný súd nie je oprávnený nahrádzať úvahu všeobecných súdov vychádzajúcu z ich skutkových zistení vo veci svojou vlastnou, a to zvlášť s prihliadnutím na dočasnú povahu úpravy vzťahov neodkladným opatrením a nezistenie neakceptovateľného procesného excesu vo veci.

21. K námietke sťažovateľky, že krajský súd bez opory v zákone jej v odvolacom konaní doručil návrh na vydanie neodkladného opatrenia a stanovil lehotu na prípadné doplnenie argumentácie, ústavný súd dodáva, že kvalitu poskytovanej súdnej ochrany, a teda naplnenie záruk základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne posudzuje cez prizmu spravodlivosti konania ako celku. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry

vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

22. Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietaný nedostatok procesného postupu okresného súdu by mohol zakladať porušenie označených práv sťažovateľky len v prípade, ak by bol spojený s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľku, ktorý bol týmto postupom spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach. V prípade sťažovateľky však odvolací súd pochybenie okresného súdu napravil doručením predmetného návrhu a ponechaním jej dostatočného priestoru na doplnenie argumentácie. Nedostatok v zákonnosti postupu okresného súdu nedosahuje teda ústavnoprávnu intenzitu, keďže odvolací súd zabezpečil účinnú možnosť uplatňovania práv sťažovateľky v odvolacom konaní, a tak bolo konanie ako celok spravodlivé. Zvlášť prihliadol ústavný súd na účel neodkladného opatrenia, ktoré ma zabezpečiť okamžitú úpravu práv a pomerov sporových strán a na osobitosť konania o neodkladnom opatrení spočívajúcu v doručení návrhu až s rozhodnutím súdu prvej inštancie, teda že aj pri dodržaní riadneho procesného postupu by sťažovateľka bola oprávnená argumentovať až v konaní pred odvolacím súdom a tento jej dostatočný priestor poskytol.

24. Ústavný súd preto konštatuje, že nie je ústavne relevantný dôvod do napadnutého rozhodnutia krajského súdu z jeho strany zasahovať, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť sťažovateľky je preto potrebné ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

25. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že ochrana poskytovaná neodkladným opatrením nie je podmienená vykonaním rozsiahleho a úplného preukázania skutočností majúcich vplyv na výsledok meritórneho konania a zároveň požiadavky kladené na jeho odôvodnenie nie sú natoľko prísne ako v konaní vo veci samej, ak má dočasnú povahu. Preto je aj ústavný súd pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti neodkladných opatrení benevolentnejší ako pri konaniach vo veci samej a zasiahne len v úplne ojedinelých neutržateľných prípadoch, čo nie je prípad sťažovateľky. Požiadavky prezentované sťažovateľkou na kvalitu napadnutého uznesenia nezohľadňujú predbežnú povahu a dočasný charakter ochrany poskytovanej neodkladným opatrením.

26. Keďže sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu